

Sebastià Estradé, especialista en dret espacial i en astronàutica

“No hem anat a Mart per la manca de visió dels polítics”

És advocat i diplomata en tecnologia espacial. Potser per això es va doctorar amb una tesi sobre dret espacial. El proper dia 4 dóna una conferència a la Fundació Enciclopèdia Catalana amb el títol "Astronàutica i astronomia: fantasia i realitat"

Hi ha més fantasia o més realisme en la informació sobre astronàutica?

—L'arrancada de l'astronàutica ve donada per la fantasia. Al llarg de la meua vida vaig tenir moltes converses amb Oberth, un dels pares de l'astronàutica, i amb Von Braun. Tant l'un com l'altre havien llegit Verne i Wells durant la seva joventut. I el mateix Clarke sempre s'ha fonamentat primer en qüestions fantàstiques, que després la tecnologia ha pogut plasmar mínimament en les realitzacions actuals, que són una petita part del que, al meu entendre, ha de ser l'astronàutica del futur.

—¿Potser per aquest lligam vostè ha escrit ciència-ficció?

—Escriure ciència-ficció i fer programes de televisió sobre l'espai gairebé va ser simultani. Sempre vaig defensar la tesi que la ciència-ficció ben feta no es podia dir així. Són obres d'anticipació. Després, la realitat ve limitada per qüestions pressupostàries, limitacions mentals dels científics i les tecnologies que s'han desenvolupat, la majoria de les quals no té res a veure amb les que s'han de desenvolupar.

—¿Creu que hi ha sovint més ficció que ciència en aquestes històries?

—Això es dóna quan els autors van a buscar el més fàcil, que és fer fantàstics que no tinguin cap fonament ni cap base científica. Això són només obres de ficció.

—¿Quina destacaria entre les seves narracions?

—Sempre s'ha de dir que la millor és la que encara no has escrit, però en aquest cas podem destacar la que ha tingut més èxit des del punt de vista editorial: *Més enllà no hi ha fronteres*, que ara serà reeditada. El tema és entre humanístic i tecnològic. Narra la primera topada seriosa dels homes de la Terra a la Lluna. Hi arriben expedicions dels dos bàndols, que han de passar pel mateix lloc. Quan l'enfrontament bèl·lic sembla inevitable, aquella gent, que està poblant la Lluna de nous anhels, entra en col·laboració per fer una obra conjunta.

—¿Per què moltes previsions en astronàutica no s'han produït?

—Quan es va arribar a la Lluna, Von Braun em va dir: "Ara, cap a Mart". Va acabar un projecte per viatjar a Mart i s'hi podia haver anat a la dècada dels 70. Si no s'hi ha anat crec que és per l'estultícia humana i la manca de visió dels polítics.

—Vostè ha explicat sovint com podríem aprofitar l'espai per resoldre el tema de l'energia. ¿Quines són les seves propostes?

—Per exemple, podríem captar l'energia solar, que a l'espai és molt diferent en quantitat i qualitat a la que arriba a la Terra. També podríem aprofitar el cinturó de Van Allen, format per partícules elementals i una font d'energia constantment alimentada pel Sol. A la Lluna podríem construir-hi centrals nuclears, ja que així les eradicaríem de la Terra.

—¿Creu que els viatges espacials de llarga durada són massa complicats?

—Els soviètics han superat la barrera de l'any a l'espai. No es pot dir que els astronautes hagin tomat fets uns atletes. Però la medicina i la medicina espacial han de vencer aquests problemes. Ens hem de fer càrrec que la llarga estada a l'espai produirà canvis. Però també és possible que a la part mental de l'home sorgeixi una evolució positiva. El risc hi és. Ara bé, els metges han volat a l'espai des d'un principi. L'ajut mèdic ha d'estar previst en aquests viatges. I fins i tot pot ser més fàcil guarir una malaltia a l'espai, perquè a la Terra, si necessites una ambulància, encara pots trigar més.

—Vostè és especialista en dret espacial. ¿De què s'ocupa aquesta especialitat?

—Ho sóc des que vaig fer la tesi doctoral. El meu amic, l'ambaixador permanent d'Argentina a l'ONU, Aldo Armando Coca, em va dir aleshores que mai més no la podria deixar. I no l'he deixada. El Dret Espacial intenta establir normes per l'exercici — cada cop més limitat— de la sobirania a l'espai i té com a principis bàsics la no militarització, la utilització dels recursos al servei de la col·lectivitat humana, la renúncia a la so-

birania en els astres, el fet que els astronautes representin la humanitat i no un país concret i la restitució dels danys que es puguin causar.

—El SDI de l'ex-president Reagan no era un exemple de desmilitarització de l'espai...

—Va nàixer en un moment de desencís per la investigació normal de l'espai i amb la necessitat de donar-li uns aditaments. Una investigació dirigida a uns objectius de poder semblava interessar més als Estats Units.

—Quan vostè va fer la tesi, ¿aquesta disciplina estava sorgint?

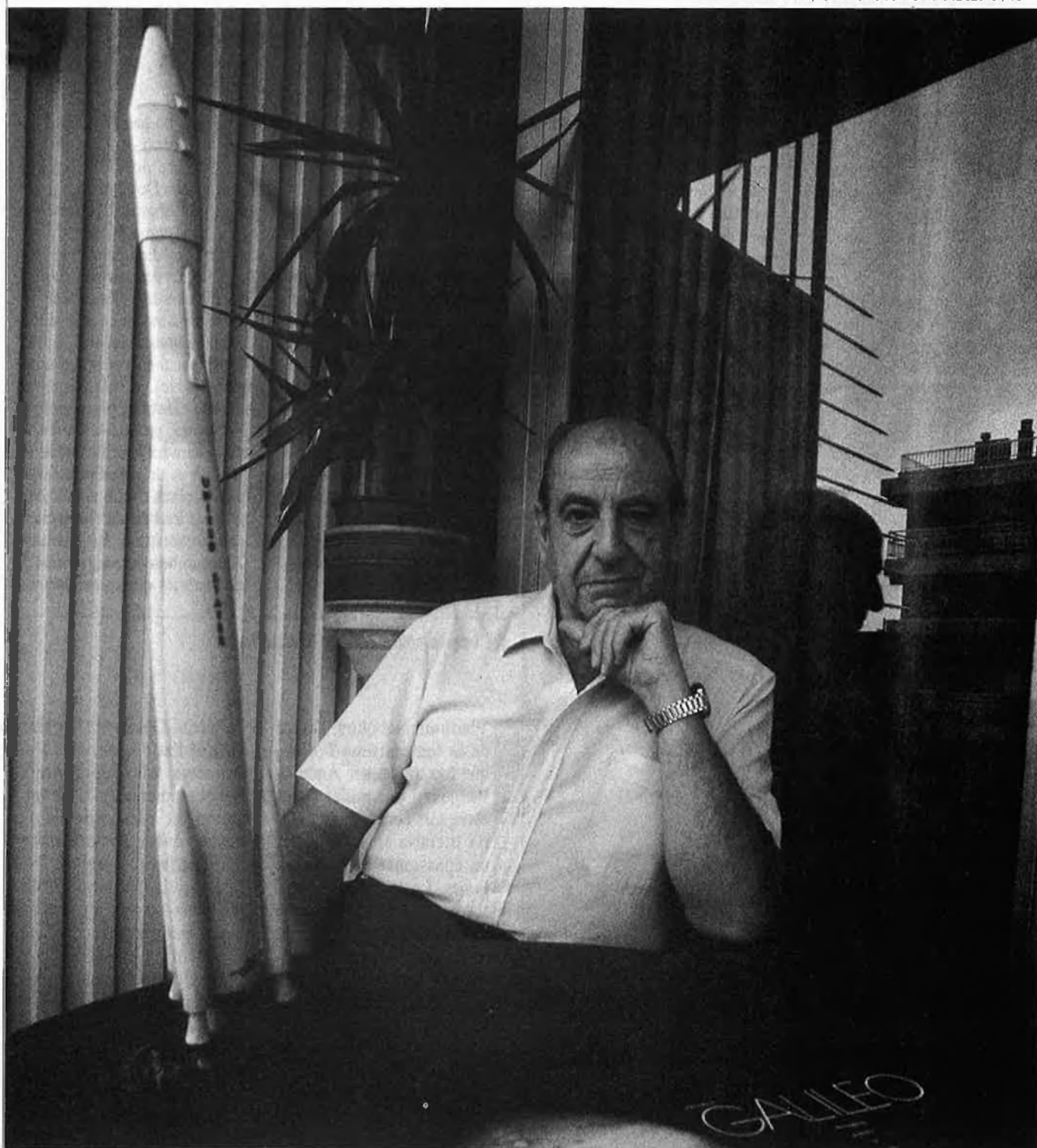
—Vaig quedar una mica parat, perquè pensava que trobaria poca bibliografia i en canvi, a l'ONU, era enorme i vaig haver de fer una selecció. Havia d'anar a allò que estava en procés de ser aprovat, que era el tractat del 1967. I sobretot, en aquells moments es volia tractar l'adscripció de la Xina, perquè el fet que no pertanyés a l'ONU podia permetre que portés els seus esforços a l'espai amb ànsies de caràcter bel·licista. D'aquí la necessitat que la Xina entrés a ser membre de l'ONU.

—La Lluna és patrimoni de la humanitat. ¿És comparable, en això, a l'Antàrtida?

—L'Antàrtida ha estat un dels punts de mira dels juristes en crear el dret espacial. L'Antàrtida tenia unes reglamentacions que estaven previstes fins a determinat any i podria entrar en les competències —que jo anomeno atàviques— del dret de sobirania. De tota manera, el pensament dels sociòlegs internacionalistes i dels juristes assolirà que sigui un preàmbul del què ha de ser la colonització lunar.

—¿Creu que hi ha hagut poques dones astronautes?

—N'hi ha hagut unes quantes, des de Valentina Tereixkova fins a les dues que varen morir en l'accident del Challenger. Hi ha moltes dones que es preparen i la incorporació de la dona és un fet. Cal pensar que la dona serà una gran astronauta, perquè venç l'home en astúcia. I això, en les situacions imprevistes que es presenten a l'espai és

"Quan es va arribar a la Lluna, Von Braun em va dir: "Ara, cap a Mart". Va acabar un projecte per viatjar a Mart i s'hi podia haver anat a la dècada dels 70."

JORDI MORERA

una necessitat. A més, pels viatges interplanetaris de gran durada seria una llàstima que no hi anessin.

—*Bases lunars, viatges interplanetaris ...
¿No costa molts diners, tot això?*

—Tot costa molts diners. Però estem poblant el món de coses inútils, de molts electrodomèstics, de cotxes que després no po-

den circular. Tot el que es faci en un desplegament de construccions en el cosmos ens reverteix en llocs de treball a la Terra i en un canvi profund en l'orientació tecnològica actual.

—*¿Els astronautes del proper segle s'assemblaran als descobridors de l'Edat Mitjana i Moderna?*

— Recordem les expedicions dels portuguesos. O dels castellans —perquè això que anomenen expedicions espanyoles eren expedicions castellanes finançades moltes vegades per països limítrofs, com el nostre—. Però aquells descobriments ja no són possibles. Ara s'han de fer en benefici de la col·lectivitat humana. *Josep Roura*